

Rottumerplaat

Elke Nederlander kent de naam Rottumerplaat. Daarmee bedoel ik de naam van het eiland, want er zijn maar heel weinig mensen die dit vogelrijke eiland ook daadwerkelijk kennen en hebben bezocht. Rottumerplaat is behalve voor mensen die er beroepsmatig

moeten zijn, zoals een vogelwachter of medewerkers van diensten als Rijkswaterstaat of Staatsbosbeheer, verboden toegang. Vogelaars weten dat het voor hen een zeer interessant gebied is, maar je moet echt een geluksvogel zijn als je toestemming krijgt een bezoek aan het eiland te brengen.

De auteur van het boek Rottumerplaat – Barwolt Ebbing – is zo'n geluksvogel. In 2011 kon hij een bezoek brengen aan het eiland omdat hij kon invallen als vogelteller. In 2013 kreeg hij een aanstelling als vogelwachter en kon hij samen met zijn vrouw een langere periode op Rottumerplaat doorbrengen. Ook enkele jaren daarna werkte hij in die functie op het eiland.

Ebbing studeerde biologie en heeft jarenlang ornithologisch onderzoek gedaan, met name aan ganzen. Op Rottumerplaat had hij uitgebreid de gelegenheid de broedvogels te bestuderen en waar nodig te beschermen. In dit boek beschrijft hij zijn ervaringen en observaties uitvoerig en levendig.

Bij de Waddeneilanden denken de meeste mensen vooral aan soorten waar dat gebied om bekend staat, zoals steltlopers, eenden, ganzen, Aalscholvers of Lepelaars en Scholeksters. Dit boek maakt echter heel duidelijk dat het daar zeker niet bij blijft. Op Rottumerplaat komen heel wat andere soorten voor. Voorbeelden zijn de Waterral en het Waterhoen, maar er kunnen ook zangvogels worden aangetroffen, zoals Tjiftjaffen, lijsters, Roodborsten, Winterkoningen, Kneuen,

Heggenmussen, Zwartkoppen en Gekraagde Roodstaarten. Zelfs de Nachtegaal, de IJsvogel en de Belfijster werden op het eiland aangetroffen. Sommige soorten als broedvogel, andere als trekvogel. Veel vogels die op het eiland komen, zijn daar niet het hele jaar. De tijd werd tijdens het verblijf niet alleen besteed aan bewaken en beschermen van vogels. Er was vaak ook tijd om het gedrag van bepaalde vogels uitgebreid te bestuderen en onderzoek te doen. Zo worden bijvoorbeeld de nesten van Lepelaars uitvoerig in kaart gebracht en hun nesten gecontroleerd en er worden geringde vogels, zoals Scholeksters, gevolgd. Ook zoekt Ebbing naar een antwoord op vragen zoals: 'Waarom broeden hier zoveel Bergeenden, terwijl we toch maar heel zelden adults met kuikens zien?' 'Hoe blijft zo'n populatie dan in de loop der tijd toch in stand?'

Behalve het wel en wee van de vogels op het eiland komt ook de geschiedenis van Rottumerplaat aan bod, evenals de worstelingen tegen de elementen (zee en wind) die het eiland voortdurend bedreigen. Gedurende het bestaan van het eiland zijn er vaak veranderingen geweest. Soms waren die ingrijpend. Ze werden veroorzaakt door ingrepen van de mens en door de natuur. Laten we hopen dat het eiland in elk geval in stand blijft en vooral dat het zijn ongereptheid kan behouden, want als er één ding duidelijk wordt na lezing van dit boek, dan is het wel dat je des te beter beseft hoeveel vogels van deze plek in de Waddenzee afhankelijk zijn.

Rottumerplaat is een zeer lezenswaardig en informatief boek. Heel toevallig stond ik nog dit voorjaar op de dijk bij het haventje van Noordpolderzijl. In de verte waren met enige moeite de contouren van Rottumerplaat en Rottumeroog te zien. Dichterbij zal ik daar waarschijnlijk nooit komen. Net als ik zullen velen het eiland nooit daadwerkelijk kunnen bezoeken, maar het lezen van dit boek bracht het wel heel veel dichterbij!

Ebbing, B. (2020): Rottumerplaat – Verboden eiland in de Waddenzee. Paperback. 287 bladzijden. 21 x 13,5 cm. Met tekeningen en foto's in kleur. ISBN 978 90 450 3019 7. Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam/ Antwerpen. Prijs: €24,99.

RAK

Bescherming van Biodiversiteit

Zolang er leven is op aarde zijn er veranderingen geweest. In de loop van het bestaan van de aarde is het aantal levensvormen enorm toegenomen, maar tegenwoordig dringt het besef door dat in rap tempo soorten verdwijnen. Tegen dat gevaar wordt al zeker vijftig jaar gewaarschuwd. Met weinig effect, men wil het liever niet horen. Alweer jaren geleden was er veel zorg en discussie over de zure regen die de bossen bedreigde. Was dat erg?

Velen vonden van niet en er zijn nog altijd veel mensen die zeggen: 'Zie je wel, het was vals alarm, want de bossen zijn er nog en je hoort tegenwoordig nooit meer wat over zure regen. Allemaal flauwekul, drukte om niets.'

Die mensen raad ik aan het nieuwe boek van Jan van der Straaten te gaan lezen. Dan ontdekken ze dat die 'zure regen' van toen nu wordt aangeduid met 'stikstofprobleem' en dat is wel degelijk een probleem. Nog steeds. Dat er veel onbegrip is, met als gevolg veel weerstand tegen het treffen van noodzakelijke maatregelen, komt door verschillende factoren. Eén daarvan is dat de termen niet altijd duidelijk en correct zijn. Zo zouden we niet over het probleem van ongewenste uitstoot van stikstof moeten praten maar over het probleem van ongewenste uitstoot van stikstofverbindingen. Het is niet zo gemakkelijk deze complexe problematiek duidelijk te maken bij een breed publiek, maar Jan van der Straaten heeft een bewonderenswaardige poging gedaan dat toch te doen. Daar is hij ook zeker in geslaagd. Zijn boek is zeker geen nieuwe aflevering in de bekende reeks '... for Dummy's', maar het is wel zeer goed leesbaar en het geeft een goed inzicht in de problematiek en de enorme bedreigingen die ons nog te wachten staan als het ons niet lukt de negatieve ontwikkelingen, zoals het steeds sneller verdwijnen van soorten, de uitputting van de bodem, etc., terug te dringen. Allereerst wordt in het eerste deel op heldere wijze uitgelegd wat het begrip biodiversiteit

betekent. Daarna komen de internationale afspraken betreffende het beschermen van de biologische diversiteit aan bod en de ontwikkelingen en de stand van zaken in Nederland. In een volgend deel komt het verband tussen economische theorie en biodiversiteit aan de orde. In de natuur zijn veel schaarse middelen die wel voor mensen van belang zijn. Mensen zijn vaak ook wel bereid daarvoor te betalen, maar er is geen prijsvorming aan veel van die middelen verbonden, maar het zijn wel economische middelen die we rechtvaardig moeten kunnen benutten en verdelen. Hoe? Daarover wordt al jaren gediscussieerd. In dit boek worden daar voorbeelden van besproken en ook wat de rol van overheden daarbij zou moeten zijn.

Een opmerkelijk deel van het boek gaat over publicaties over biodiversiteit in de Nederlandse dagbladen. Over dit onderwerp is een uitgebreide studie gedaan. Welke bladen besteden de meeste aandacht aan biodiversiteit? Het antwoord daarop en op de vraag wat de strekking is van de uitingen in de media, is te vinden in het boek. Het is een zeer interessant betoog met een serie sprekende grafiekjes. Toch heb ik mij wel even afgevraagd of dit onderwerp niet beter in een afzonderlijke uitgave had kunnen staan.

Het laatste deel gaat vooral in op de invloed van het Verdrag inzake de Biologische Diversiteit (Rio de Janeiro, 1992) op de Nederlands wet- en regelgeving. Ook worden hier de actuele problemen behandeld, zoals de PAS en de stikstofcrises waarin we zijn terechtgekomen door de uitspraken van de Raad van State, die de Nederlandse wetgeving afkeurde. Ten slotte geeft Van der Straaten adviezen voor een daadwerkelijk effectieve bescherming van de biodiversiteit.

Het boek is zeer de moeite waard voor eenieder die meer wil weten van deze complexe materie. Het is zeer leesbaar geschreven en de uitvoering is buitengewoon fraai. Het is rijk geïllustreerd met talrijke foto's van planten, dieren en landschappen. Het is alleen daarom al een lust om in dit boek te gaan bladeren, maar laat u niet afleiden door de foto's en neem ook de tijd om de tekst door te nemen! Het is de hoogste tijd dat meer en meer mensen doordrongen zijn van bedreigingen en dat er meer mensen zijn die weten wat we nog kunnen doen om nog groter onheil af te wenden. Er is al veel te veel verloren en wat weg is komt niet meer terug...

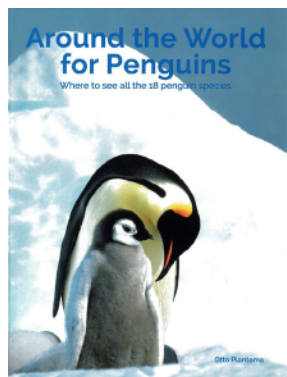
Straaten, J. van der, H. Sierdsema & W. van

Kruijsbergen (red.) (2020): Bescherming van Biodiversiteit, een weerbarstige uitdaging. 312 bladzijden. 24,5 x 32 cm. Gebonden. Grafieken, tabellen en kaartjes. Foto's in kleur. ISBN 978 94 92567 28 6. Pictures Publishers, Woudrichem. Prijs: €39,95.

RAK

Around the World for Penguins

Vorig jaar verscheen het boek *Around the World for Albatrosses*, geschreven en samengesteld door Otto Plantema. Het boek bevatte beschrijvingen van alle albatrossoorten en was geïllustreerd met talloze schitterende foto's van de auteur zelf. Plantema is fervent natuurfotograaf en reist al sinds jaar en dag de wereldbol rond, op zoek naar bijzondere vogels. Het boek over albatrossen bevat niet alleen beschrijvingen van de vogels, maar

ook van de locaties waar deze vogels te vinden zijn en tips over de mogelijkheden om die plaatsen te bezoeken. Onlangs verscheen een nieuw boek, dat op dezelfde wijze is opgezet. In dit boek worden de pinguïns

van de wereld behandeld en de plekken waar die kunnen worden gezien. Er zijn in de wereld achttien soorten pinguïns. Deze komen verspreid voor op het zuidelijk halfrond. Tien soorten pinguïns leven op plaatsen die bereikbaar zijn via luchtvaartverbindingen, maar voor de overige acht is men aangewezen op een tocht per boot, meestal nogal dure expedities.

Het eerste deel van het boek gaat over algemene aspecten, zoals de taxonomie, ecologie

en beschermingsstatus. In het volgende deel wordt uitgebreid aandacht besteed aan de pinguïns van Antarctica. Het gaat om vier soorten. Daarna volgen de overige soorten, verdeeld over zes andere gebieden: Zuid-Georgië, de Falklandeilanden, Tristan da Cunha en Zuid-Afrika, de Franse Sub-Antarctische eilanden, Nieuw-Zeeland en Australië, Zuid-Amerika en de Galapagoseilanden. Elk hoofdstuk begint met een introductie over de geografie en historie. Daarna volgen aanwijzingen voor het bezoeken van de desbetreffende locaties en natuurlijk ook de beschrijvingen van de pinguïnsorten die er kunnen worden aangetroffen.

Around the World for Penguins is zeer informatief en prettig leesbaar en, dankzij de royale opzet van het boek, komen de talloze schitterende foto's goed tot hun recht. Het is dan ook een genot om dit boek rustig door te bladeren. Haast elke foto vertelt zijn eigen verhaal. Dankzij de fraaie vogelfoto's en de foto's van schitterende landschappen geeft het boek een prima inzicht van de leefwereld van de pinguïns. Als u nu benieuwd geworden bent en alvast een indruk wilt krijgen van deze uitgave, kijk dan eens op: <https://pbase.com/otto1/penguins>. Tenslotte nog een tip: wanneer u dit boek bestelt dan krijgt u drie boeken voor de prijs van één: een informatieve (pinguïn)vogelgids, een zeer complete reisgids en een schitterend fotoboek!

Plantema, O. (2020): *Around the World for Penguins*. Where to see all the 18 penguin species. 28 x 21,5 cm. 168 bladzijden. Gebonden. Foto's in kleur. Verspreidingskaartjes.

Het boek is uitgegeven in eigen beheer door de auteur. Het is te bestellen door een e-mail te sturen naar: ottoplantema@gmail.com.

Prijs: €22,50 (exclusief verzendkosten: in Nederland €5,50, België €9,50.).

Een deel van de opbrengst zal worden geschonken aan de pinguïnprojecten van BirdLife's Marine Programme.

RAK